

UVOD V ZGODOVINO

KAJ PREUČUJE ZGODOVINA?

Zgodovina je družboslovna veda, ki preučuje delovanje človeka in njegovih začetkov do danes.

ZGODOVINSKI VIRI

Za Herodota je bila zgodovina zgodba, sodobni zgodovinarji pa se želijo dokopati do resničnih zgodovinskih dejstev, zato zgodovino preučujejo s pomočjo zgodovinskih virov.

Zgodovinski viri so vsi ostanki človekovega delovanja v preteklosti.

VRSTE ZGODOVINSKIH VIROV:

1. MATERIALNI VIRI (ostanki stavb, posoda, orodje, orožje, kosti)
Izkopavajo jih arheologi in so edina vrsta virov za preučevanje prazgodovine.

2. PISNI VIRI (listine, urbarji, anali, oporoke, pisma)

3. USTNI VIRI (miti, pripovedke, zgodbe, pesmi)

4. AVDIO-VIZUALNE VIRI (videokasete, posnetki, kasete, filmi...)

To so viri, pomembni za preučevanje sodobne zgodovine.

INSTITUCIJE (USTANOVE), KJER HRANIJO VIRE:

- materialne vire hranijo: v muzejih

- pisne: v arhivih in knjižnicah

- ustni: se prenašajo iz roda v rod

- avdio-vizualne hranijo: v arhivih

Osrednji slovenski **muzej** je Narodni muzej Slovenije v Ljubljani. V parku pred njim stoji kip Janeza Vajkarda Valvasorja.

Osrednji slovenski arhiv je **arhiv** Republike Slovenije v Ljubljani, osrednja knjižnica pa je **NUK** (Narodna univerzitetna knjižnica), prav tako v Ljubljani in je delo Jožeta Plečnika.

KRITIČNA PRESOJA VIROV

Zgodovinar mora pri preučevanju virov ugotoviti njihovo pristnost in verodostojnost.

Pristnost pomeni, da zgodovinar ugotovi če je vir pravi ali ponaredek oz. **falsifikat**. Verodostojnost pa pomeni, da mora zgodovinar ugotoviti, če to kar je zapisano v viru, drži.

POMOŽNE ZGODOVINSKE VEDE

- **paleologija** – veda o starih pisavah
- **kronologija** – veda o času
- **diplomatika** – veda o listinah
- **numizmatika** – veda o kovancih (denarju)
- **heraldika** – veda o grbih
- **sfragistika** – veda o pečatih

Pisave, ki si jih uporabljali skozi zgodovino: hieroglifi (Egipt), cirilica (pravoslavni narodi), latinica (stari Rimljani) , grški alfabet, klinopis (v Mezopotamiji).

KRONOLOGIJA

Ljudstva, so skozi zgodovino uporabljala različna štetja let in različne koledarje. Čas so ljudje tisočletja merili s sončnimi, vodnimi in peščenimi urami.

NAČINI ŠTETJA LET

1. STARI GRKI: od dobe olimpijad - leta 776 pr.Kr.
2. RIMLJANI: od dobe ustanovitve mesta - leta 753 pr. Kr.
3. KRISTJANI: od Kristusovega rojstva - leta 0
4. MUSLIMANI: od selitve Mohameda (njegovega bega iz Meke v Medino) - leta 622